

Sērijā par Harija Hola izmeklētajām lietām iznākuši šādi darbi:

- Sikspārnis
- Atriebes dieviete
- Sātana zvaigzne
- Glābējs
- Sniegavīrs
- Leopards
- Spoks

Mans beidzamo gadu atklājums detektīvžanrā ir skarbie skandināvi, bet jo īpaši Jū Nesbē – ne tikai izcili savērpto intrigu, bet arī lakoniskā, vietām tieši primitīvā stila dēļ. Un pēdējais skandināvu mačo, izmeklētājs Harijs Hols, pievilcības reitingos ir nākamais aiz dižā brita Šerloka Holmsa.

Anna Peipiņa, *Annas Psiholoģija*

Jū Nesbē ir izbijis rokmūziķis un futbola cienītājs, skaidrs, ka no viņa nav gaidāmas nekādas maigās harmonijas, tomēr mūziķiem raksturīgā prasme izvēlēties pareizo ritmu un uzturēt to savos romānos viņam noteikti piemīt.

Arno Jundze, *nra.lv*

Galvenais izmeklētājs izrāda ne tikai pārcilvēciskas domāšanas un risināšanas spējas, bet arī prātam gluži neaptveramus fiziskās izturības parametrus. Paralēli tam visam mīlestība, naids un tik stindzinošas šausmas, ka lasot nudien saceļas mati uz skausta (protams, ja vien ir iztēle).

Dace Rukšāne, *Lilita*

Patīkama, vīrišķīgi tieša valoda, spraigs sižets un briesmīgas slepkavības, kuru motīvs bieži slēpjas bērnībā un ģimenē. Grāmatas biezas, bet pat *krimiķu* pretinieki atzīst, ka tās izlasījuši vienā rāvienā. Interesanti, ka izmeklētājs Harijs Hols šķiet pievilcīgs ar visu savu alkohola atkarību – viņa personīgās dzīves cīņas un mīlestības likloči piešķir grāmatām otru aizraujošu līniju līdztekus izmeklēšanai.

Ieva

Jo Nesbø

POLITI

POLICIJA

Jū Nesbē

No norvēģu valodas tulkojis

Ilmars Briška

821.113.5-31
Ne 540

Jo Nesbø
POLITI

Copyright © Jo Nesbø 2013
Published by agreement with Salomonsson Agency.
Vākam izmantots attēls © iStock.com/OSTILL

This translation has been published with the financial support of NORLA.

Arņa Kilbloka vāka dizains

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Ilmars Briška, 2015
© Izdevums, literārā apdare, mākslinieciskais noformējums latviešu valodā,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2015, 2020
ISBN 978-9934-0-8762-2

Knutam Nesbē,
futbolistam, ģitāristam,
draugam, brālim

PIRMĀ DAĻA

PROLOGS

Tā gulēja tur, aiz durvīm.

Stūra skapja iekšpuse oda pēc veca koka, pulvera gāzēm un ieroču eļļas. Kad caur istabas logu no ārpuses iespīdēja saule, skapī pa atslēgas caurumu ielauzās konusveida gaismas stariņš un – kad saule atradās pareizajā leņķī – izgaismoja uz vidējā plaukta gulošu pistoli.

Tā bija krievu *Odessa*, plašāk pazīstamās Stečkina pistoles kopija.

Šis ierocis savā mūžā bija krietni paceļojis: kopā ar kulakiem no Lietuvas devies uz Sibīriju, klīdis Dienvidsibīrijā pa dažādām *urku* mītnēm, bijis atamana, kazaku vadoņa, rokā brīdī, kad to nogalināja miliči, līdz beidzot nonācis pie kāda ieroču kolekcionāra – Tagilas cietuma priekšnieka. Pēc tam šo neglīto, stūraino pistoli uz Norvēģiju atveda Rūdolfs Asajevs, kurš pirms nozušanas bija monopolizējis Oslo narkotiku tirgu ar heroīnam līdzīgo opioīdu *vijolīti*. Arī šobrīd ierocis atradās šajā pilsētā, precīzāk – Holmenkollveienā, Rākelas Faukes mājā. *Odessa* aptverē pietika vietas divdesmit 9 × 18 mm *Makarov* kalibra patronām, ar to varēja šaut gan kārtām, gan pa vienai. Pašreiz aptverē bija palikušas divpadsmit patronas.

Trīs lodes tika izšautas uz konkurējošo Kosovas albāņu narkotiku tirgoņiem, no kurām tikai viena bija trāpījusi dzīvā miesā.

Nākamās divas lodes bija nogalinājušas Gusto Hansenu, jaunu zagli un narkotiku tirgoni, kurš bija izšķērdējis Asajeva naudu un narkotikas.

Pistole bija vēl saglabājusi trīs pēdējo šāvienu pulvera smaku. Lodes bija ieurbušās bijušā policista Harija Hola krūtīs un galvā, kurš bija izmeklējis Gusto Hansena slepkavības lietu. Pat nozieguma vieta bija tā pati: Hausmana iela 92.

Policija vēl nebija atrisinājusi Gusto slepkavību, un astoņpadsmitgadīgais jauniešs, kas uz aizdomu pamata bija arestēts, tika atbrīvots, jo neizdevās ne atrast ieroci, ne arī saistīt viņu ar slepkavības ieroci. Šī puīša vārds bija Oļegs Fauke. Viņš katru nakti pamodās un, blenžot tumsā, savā iztēlē dzirdēja šāvienus skaņas. Ne to šāvienus, ar kuriem bija nogalinājis Gusto, bet citu – to, kuri bija tēmēti uz policistu, kas bērībā aizstāja viņam tēvu. Viņš bija sapņojis, ka tas kādreiz apprecēs viņa māti Rākelu. Harijs Hols, kura skatiens tumsā kvēloja Oļega acu priekšā. Viņš domāja par pistoli, kas guļ attālākajā stūra skapī, un cerēja, ka nekad to savā mūžā vairs neredzēs. Ka neviens to vairs neredzēs. Ka tā gulēs tur mūžīgi.

Viņš gulēja tur, aiz durvīm.

Apsargātā slimnīcas palāta oda pēc zālēm un krāsas. Aparāts blakus gultai reģistrēja viņa sirdspukstus.

Oslo pilsētas domes sociālā darbiniece Isabelle Skeijena un jaunais policijas priekšnieks Mikaēls Belmans cerēja, ka nekad vairs viņu neredzēs.

Ka neviens viņu vairs neredzēs.

Ka viņš turpinās gulēt tur mūžīgi.

1. NODAĻA

Bija gara, silta septembra diena. Oslofjordā krītošie saules stari vērtā tā ūdeņus izkausētā sudrabā un lika iekvēloties jau pirmo rudenīgo nokrāsu skartajām nogāzēm. Šī bija viena no tām dienām, kad Oslo iedzīvotāji zvēr, ka nekad, nekad nepametīs šo pilsētu. Saule jau laidās lejup aiz Ullernas, un tās pēdējie stari gandrīz horizontāli apspīdēja apkārtējo ainavu: zemos, vienkāršos namiņus, kas bija liecinieki pilsētas necilajai pagātnei, un dārgos mansarda dzīvokļus ar terasēm, kas liecināja par naftas pasaku, pēkšņi pārvēršot šo zemi par vienu no bagātākajām valstīm pasaulē, un narkomānu mazās, labi organizētās pulcēšanās vietas Stēnsarkā, kur narkotiku pārdozēšanas dēļ bija vairāk nāves gadījumu nekā citās, pat astoņreiz lielākās Eiropas pilsētās. Saules stari slīdēja pāri dārziem, kuros batuti bija nodrošināti ar aizsargtīkliem, bet bērni uz tiem nelēkāja vairāk par trim reizē, jo tā noteica instrukcija. Arī pāri mežainajām nogāzēm, kas puslokā apņēma tā saukto Oslo ieplaku. Saule nevēlējās šķirties no pilsētas, tā stiepa savus staru pirkstus līdzīgi ilgām atvadu sveicienam pa aizbraucoša vilciena logu.

Dienas sākums bija iezīmējies ar aukstu, tīru gaisu un skaudru gaismu – kā no spuldzēm operāciju zālē. Temperatūra pamazām bija cēlusies, debesis kļuvušas zilas un gaiss – tik patīkami silts, ka nu jau septembri varēja uzskatīt par gada skaistāko mēnesi. Viegli un pamazām iestājoties nokrēsli, villu rajonos kalnu nogāzēs ap Māri-dālsvannetu gaiss sāka smaržot pēc āboliem un siltām egļu skujām.

Ērlenns Venneslā tuvojās pēdējā pakalna virsotnei. Sajūtot muskuļos pienskābi, viņš koncentrējās, lai spiedienu uz pedāļiem būtu vertikāls un ceļgali – pavērsti nedaudz uz iekšpusi. Pareiza tehnika

bija ļoti svarīga, it īpaši tad, ja cilvēks ir noguris un smadzenes cenšas mainīt ķermeņa stāvokli tā, lai noslogoti tiktu mazāk nogurušie, taču arī mazāk efektīvie muskuļi. Viņš juta, kā cietais velosipēda rāmis absorbē un izmanto katru tajā iespiesto vatu, juta, kā, pārslēdzot pārnesumu, pieaug ātrums. Vennesslā pacēlās no sēdekļa un mēģināja saglabāt nemainīgu pedāļu griešanās frekvenci – aptuveni deviņdesmit spiedienu minūtē. Viņš paskatījās uz pulsa rādītāju. Simt sešdesmit astoņi. Tad novirzīja pieres lampiņas staru uz stūrei piestiprināto GPS displeju. Tajā bija sīka Oslo un tās apkārtnes karte, aprīkota ar aktīvu raidītāju. Velosipēds un tā dažādās ierīces bija izmaksājuši vairāk, nekā, nopietni runājot, varētu atļauties izdot nesen pensijā devies smago noziegumu izmeklētājs. Tomēr bija svarīgi uzturēt sevi labā fiziskā formā tagad, kad dzīve piedāvā citus izaicinājumus.

Godīgi sakot – mazākus izaicinājumus.

Pienskābe tagad knaibīja gurnus un kājas. Tas bija sāpīgs, taču vienlaikus skaists solījums tam, kas notiks tālāk. Endorfīna svētki. Pārguruši muskuļi. Tīra sirdsapziņa. Alus kopā ar sievu uz balkona, ja vien pēc saulrieta nekļūs pārāk auksts.

Pēkšņi viņš bija ticis līdz virsotnei. Ceļš kļuva līdzens. Priekšā gulēja Māridālsvannets. Vennesslā samazināja ātrumu. Viņš bija ārpus pilsētas. Patiesībā tas bija absurds, ka pēc piecpadsmit minūšu ilga, ātra brauciena ar velosipēdu no galvaspilsētas centra tevī pēkšņi apņem lauki, viensētas un biezs mežs ar vakara tumsā izzūdošām pastaigu taciņām. Galvas āda niezēja zem pelēkās *Bell* firmas velosipēdistu ķiveres, kas bija izmaksājusi tikpat daudz, cik mazmeitiņai Līnei Marī viņas sestajā dzimšanas dienā uzdāvinātais bērnu velosipēds. Tomēr Ērlenns Vennesslā ķiveri nenoņēma. Vairumā gadījumu galvenais nāves cēlonis velosipēdistiem ir iegūtās traumas.

Viņš pameta skatienu uz pulsa rādītāju. Simt septiņdesmit pieci. Simt septiņdesmit divi. Tīkama vēja pūsmiņa atnesa no pilsētas puses tālas līksmu saucienu skaņas. Droši vien no Ullevollas stadiona, kur šovakar notiek valsts izlases sacensības ar Slovēkiju vai Slovēniju. Ērlenns Vennesslā uz mirkli iedomājās, ka urravas ir par godu viņam. Jau labi pasen neviens viņu nebija suminājis. Pēdējo reizi tas notika

atvadu ceremonijā no *KRIPOS*, Brīnā. Bija krēma torte, šefa Mikaēla Belmana runa, kurš kopš tā brīža apņēmīgi virzījās uz Policijas pārvaldes priekšnieka krēslu. Un Ērlenns bija uzklaušījis aplausus, tvēris viņu skatienus, pateicies un pat jutis, kā aizspiežas kakls brīdī, kad vajadzēja noturēt vienkāršo, īso un faktiem piebārstīto pateicības runu, kā to prasīja *KRIPOS* tradīcija. Izmeklējot slepkavības, viņa darbā bija gan kāpumi, gan kritumi, taču Ērlenns bija izvairījies no lielām kļūdām. Tomēr viņš zināja, ka simtprocentīgas pārliecības nekad nevar būt. Tas ir, tagad, kad DNS analīzes tehnoloģija ir tik tālu attīstījusies un policijas vadība ir izrādījusi vēlmi to izmantot dažu senu lietu pārlūkošanai, pastāvēja risks saņemt atbildes. Jaunas atbildes. Rezultātu. Neatklātu noziegumu gadījumos viss būtu lieliski, bet Ērlenns nesaprata, kādēļ viņi vēlējās ieguldīt līdzekļus lietās, kas jau sen atklātas un izbeigtas.

Tumsa sabiezēja, un, lai gan iela bija apgaismota, viņš gandrīz pabrauca garām koka plāksnītei, kas norādīja pagrieziena uz meža taciņu. Re, kur tā bija. Tieši tā, kā viņš to atcerējās. Viņš nogriezās no ceļa un nokļuva uz mīksta meža celiņa. Ērlenns brauca tik lēni, cik vien iespējams, lai nezaudētu līdzsvaru. Gaismas aplītis no ķiveri piestiprinātās lampiņas slīdēja pa stidziņu un izgaisa tumšajās eglēs. Ēnas, bailīgas un ašas, skrēja viņam pa priekšu, tās mainījās un slēpās. Tieši tā viņš visu iztēlojās, mēģinādams iedomāties sevi viņas vietā – skrienošu, bēgošu ar lukturīti rokā no vietas, kur trīs dienas turēta ieslodzījumā un tikusi izvarota.

Un, kad Ērlenns negaidīti ieraudzīja, ka tumsā viņam priekšā iedegas lukturītis, uz mirkli iedomājās, ka tas ir viņas lukturītis, ka viņa atkal skrien, bet viņš sēž uz motocikla un dzenas viņai pakaļ, lai noķertu. Gaismas stars Ērlenna priekšā pasvārstījās un tad pavērsās tieši pret viņu. Viņš apstājās un nokāpa no velosipēda. Uzspīdināja savu lukturīti pulsa rādījumam. Jau mazāk par simtu. Nav slikti.

Tad atkabināja siksnīņu zem zoda, noņēma ķiveri un pakasīja galvu. Ak Dievs, cik labi! Viņš izslēdza lukturīti, uzkāra ķiveri uz stūres un sāka stumt velosipēdu uz gaismiņas pusi. Juta, kā ķivere sitas pret rāmi un roku.

Ērlenns Venneslā apstājās lukturīša priekšā, kas pacēlās augstāk. Tā spēcīgie stari griezās acīs. Apžilbināts viņš nodomāja, ka

vēl joprojām dzird savu smago elpu un ir dīvaini, ka pulss ir tik zems. Viņš nojauta kādu kustību – kaut kas tika pacelts aiz lielā, trīsošā gaismas apļa –, izdzirdēja gaisā klusu, šņācošu skaņu, un galvā iezagās brīnumaina doma: viņam nevajadzēja tā rīkoties. Nevajadzēja noņemt ķiveri. Vairumā gadījumu galvenais nāves cēlonis velosipēdistiem...

Doma, šķiet, iesprūda, it kā būtu noticis lēciens laikā, it kā attēla pārraide uz mirkli tiktu pārtraukta.

Ērlenns Venneslā pārsteigts blenza sev priekšā un juta siltu sviedru lāsi noritam lejup pa pieri. Viņš ierunājās, bet vārdos nebija satura, it kā sakaros starp smadzenēm un muti būtu ieviesusies kļūda. Atkal varēja dzirdēt kluso šņākoņu. Tad skaņa izzuda. Izzuda visas skaņas, pat viņa elpas skaņa. Viņš pamanīja, ka ir nokritis uz ceļiem un velosipēds lēni slīd grāvī. Viņa priekšā dejoja dzeltenā gaisma, bet tad nozuda, kad sviedru lāsīte sasniedza virsdeguni, ietecēja acīs un padarīja aklu. Un Ērlenns saprata, ka tie nav sviedri.

Trešais sitiens šķita kā lāsteka, kas cauri galvai un kaklam ietricas ķermenī. Viss sasala.

Es negribu mirt, viņš vēl nodomāja un mēģināja pacelt roku, lai aizsargātu galvu, bet, nespēdams pakustināt nevienu locekli, saprata, ka ir paralizēts.

Ceturto sitienu viņš vairs nejuta un, spriežot pēc mitrās augsnes smaržas, saprata, ka tagad guļ zemē. Viņš samirkšķināja acis, un vienā no tām atgriezās redze. Tieši sejas priekšā Ērlenns ieraudzīja lielu, netīru, māliem notašķītu zābaku pāri. To papēži pacēlās, un zābaki mazliet atrāvās no zemes. Nolaidās. Šīs kustības atkārtojās. Papēži pacēlās, un zābaki atrāvās no zemes. It kā tas, kurš sita, palēktos. It kā palēktos, lai spēriens būtu vēl spēcīgāks. Un pēdējā doma, kas izbrāzās cauri Ērlenna smadzenēm, bija: jāatceras, kā sauc mazmeitiņu, viņa mazmeitiņu, jo viņš nedrīkst aizmirst tās vārdu.

2. NODAĻA

Izmeklētājs Antons Mitets izcēla līdz pusei piepildīto plastmasas krūzīti no mazā, sarkanā kafijas automāta *Nespresso D290*, pieliecās un nolika to uz grīdas. Nebija nevienas mēbeles, uz kuras to novietot. Tad apvērta otrādi iegareno kārbīņu, un plaukstā iekrita jauna kafijas kapsula. Ierastām kustībām viņš pārbaudīja, vai plānais metāla folijas vāciņš nav perforēts, vai paciņa nav bijusi lietota, un tad ielika to aparātā. Ielika arī tukšu plastmasas krūzīti un nospieda vienu no spīdošajām podziņām.

Automāts *Nespresso D290* sāka smagi elstot un stenēt. Antons paskatījās pulkstenī. Drīz būs pusnakts. Sardzes maiņa. Mājās viņu gaidīja, tomēr Antons uzskatīja, ka vispirms jāizskaidro meitenei pienākumu loks, jo viņa tomēr ir tikai Policijas akadēmijas studente. Silje – vai tā viņu sauca? Antons Mitets vēroja kafijas tecēšanu. Vai viņš vārītu kafiju, ja kolēģis būtu vīrietis? To viņš nezināja, un tam nebija nozīmes: viņš bija pārstājis mēģināt sev atbildēt uz šādiem jautājumiem. Bija iestājies tāds klusums, ka varēja saklausīt pēdējos, gandrīz caurspīdīgos pilieniņus iekrītam krūzītē. Kapsulā vairs nebija ne krāsas, ne garšas, tomēr vajadzēja izdabūt ārā visu, jo nakts dežūra meitenei būs ilga. Bez sabiedrības, bez notikumiem, bez nekādas nodarbes, izņemot skatīšanos Centrālās slimnīcas nekrāsotajās, kailajās betona sienās. Tādēļ Antons nolēma pirms došanās prom izdzert kopā ar viņu kafiju. Viņš paņēma abas krūzītes un devās atpakaļ. Sienās atbalsojās viņa soļi. Antons gāja garām aizvērtām un aizslēgtām durvīm, zinot, ka aiz tām, izņemot kailas sienas, nekā cita nav. Centrālo slimnīcu norvēģi izņēmuma kārtā bija cēlušī, domājot par nākotni, labi apzinoties, ka cilvēku būs vairāk,